

**ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ
2019 -20**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Εισαγωγή

B. Γενικές Αρχές

1. Η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης

2. Η αρχή της πρόληψης

3. Υποχρέωση ενημέρωσης

Γ. Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή

1. Εισαγωγή

2. Ατμοσφαιρική Ρύπανση

3. Προστασία της Στοιβάδας του Όζοντος

4. Κλιματική Αλλαγή

4.1 Η Σύμβαση –Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική αλλαγή

4.2 Το Πρωτόκολλο του Κιότο

4.3 Η Συμφωνία των Παρισίων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Η Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη

2. *Case Concerning Pulp Mills on the River Uruguay*, Summary of the Judgment of 20 April 2010

3. *Certain activities carried out by Nicaragua in the Border Area and Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River*, Summary of the Judgment of 16 December 2015

4. *Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo Convention)*

5. ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ (απόσπασμα)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πλακοκέφαλος Ηλ., Η διεθνής προστασία του περιβάλλοντος, στο Αντωνόπουλος Κ., Μαγκλιβέρας Κ. (επ.), Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2017, 697-724.

Λούβη, Κ-Μ., Η Συμφωνία των Παρισίων για το Κλίμα, Διοικητική Δίκη 3/2019 (31), 406-414

Redgwell C., *International Regulation of Energy Activities*, στο: Roggenkamp M., Redgwell C., Rønne A., and I. del Guayo (ed.), *Energy law in Europe: national, EU, and international regulation*, 3rd edn., Oxford University Press, Oxford, 2016. Μέρος 2, Chapter H: Energy and the Environment

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ

-Γαβουνέλη Μ., Περιβαλλοντικά δικαιώματα των πολιτών: Το παράδειγμα της Σύμβασης του Aarhus, στο Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Α., Μπρεδήμας Α., Σισιλιάνος Λ.-Α. (επ.), Η προστασία του περιβάλλοντος στο δίκαιο και στην πράξη, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, 125-154.

-Δούση, Εμμ., Η Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση σε Κρίση. Ρίο +20: Υποσχέσεις με Αβέβαιη Εφαρμογή, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2014

-Τσάλτας Γ., (επ.), Περιβάλλον. Διεθνής Προστασία, Δίκαιο, Θεσμοί, 2^η εκδ., Σιδέρης, Αθήνα, 2017

-Barral V., Sustainable Development in International Law: Nature and Operation of an Evolutive Legal Norm, *European Journal of International Law*, Vol. 23, Issue 2, 2012, 377-400.

-Birnie P., Boyle Al., Redgwell C., *International Law & the Environment*, 3rd edn., Oxford University Press, Oxford, 2009.

-Buonomenna Fr., Energy and Policy Objectives in the context of Rio+20, στο Fitzmaurice M., Maljean-Dubois S., Negri S.(ed.), *Environmental protection and sustainable development from Rio to Rio+20*, Brill Nijhoff, 2014

-Dupuy P.-M., Viñuales J. E., *International Environmental Law*, 2nd edn., Cambridge University Press, Cambridge, New York, 2018.

-Friedrich J., International environmental "soft law": the functions and limits of non binding instruments in international environmental governance and law, Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht, Springer, Heidelberg, 2013.

-Klein, D., Carazo, M.-P., Doelle, M. et als. (eds.), The Paris Agreement on Climate Change, Analysis and Commentary, Oxford University Press, 2017.

-Makuch K. E., Pereira R. (ed.), *Environmental and energy law*, Wiley-Blackwell, Oxford, 2012.

-Park, P., International Law for Energy and the Environment, 2nd ed., CRC Press, Taylor Francis Group, 2013

-Sands P., Peel J., Fabra A., MacKenzie R., Principles of international environmental law, 3rd edn., Cambridge University Press, Cambridge, 2012.

-Vordermayer M., The Extraterritorial Application of Multilateral Environmental Agreements, Harvard international law journal, Vol. 59, issue 1, 2018, 59-124.

-Wiersema A., The Precautionary Principle in Environmental Governance, στο Fisher D.E. (επιμ.), Research handbook on fundamental concepts of environmental law, Edward Elgar Publishing, 2016.

A. Εισαγωγή

- το Δίκαιο Προστασίας Περιβάλλοντος ως μέρος του Διεθνούς Δικαίου
- έλλειψη ορισμού του περιβάλλοντος
- ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της προστασίας του περιβάλλοντος
- προστασία του περιβάλλοντος και ενέργεια:
 - α. αντικείμενο: πρόσβαση σε πηγές ενέργειας/ κανόνες και διαδικασίες
 - β. απόκλιση από τους κανόνες για το περιβάλλον υπέρ της ενέργειας;
 - γ. Οριζόντια και κάθετη εφαρμογή των κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος
- πηγές του Διεθνούς Δικαίου Προστασίας Περιβάλλοντος :
 - η ιδιαιτερότητα της νόμο-παραγωγικής διαδικασίας,
 - οι συμβάσεις- πλαίσιο,
 - γενικές αρχές του Δικαίου Προστασίας Περιβάλλοντος,
 - η σημασία του 'άγουρου δικαίου'

Περιβάλλον και ευθύνη

- το περιβάλλον ως 'αντικείμενο κοινού ενδιαφέροντος'
 - 'παγκόσμιο' περιβάλλον και περιβάλλον στο εσωτερικό των κρατών.
 - η προστασία του περιβάλλοντος ως υποχρέωση *erga omnes*
 - 'κοινή αλλά διαφοροποιημένη ευθύνη':
- Αρχή 7 της Διακήρυξης του Ρίο, σε όλες τις συναφείς συνθήκες.
- Διάκριση ανάμεσα σε ανεπτυγμένα και αναπτυσσόμενα κράτη.

➤ τι σημαίνει σοβαρή ζημία ή βλάβη στο περιβάλλον;

- ζημία σε ανθρώπους και περιουσία. ζημία ή βλάβη σε φυσικά οικοσυστήματα, χλωρίδα και πανίδα, ατμόσφαιρα κλπ;
- 'σοβαρή' ζημία: όχι ασήμαντη ή ελάχιστη
- η 'μόλυνση' αναφέρεται στην εισαγωγή στο περιβάλλον ουσιών ή ενέργειας εκ μέρους του ανθρώπου, η οποία έχει δυσμενείς επιπτώσεις.

B. Γενικές Αρχές

1. Η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης

-Έκθεση της Επιτροπής Brundtland (1987):¹ *βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις δικές τους ανάγκες*

α. Θεμελίωση:

Αρχές 2+3 της Διακήρυξης του Ρίο, *Gabčíkovo-Nagymaros Case, Pulp Mills Case*

β. Περιεχόμενο:

-προστασία του περιβάλλοντος και οικονομική ανάπτυξη

-δικαίωμα στην ανάπτυξη;

-βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων

-αλληλεγγύη ανάμεσα στις γενεές

-αλληλεγγύη ανάμεσα σε ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες

-Διαδικασία: μελέτη περιβαλλοντικής εκτίμησης, διακρατική συνεργασία

γ. η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης επηρέασε τα κείμενα και τις συνθήκες της Συνδιάσκεψης του Ρίο. Επίσης, λαμβάνεται υπ' όψιν στο σχεδιασμό της πολιτικής των κρατών και των Διεθνών Οργανισμών.

δ. δεν έχει σαφές περιεχόμενο

2. Η αρχή της πρόληψης

-Η Αρχή 15 της Διακήρυξης του Ρίο:

'Με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος, η προληπτική προσέγγιση θα εφαρμόζεται ευρέως από τα κράτη σύμφωνα με τις δυνατότητες τους. Όπου υπάρχει απειλή σοβαρής ή αμετάκλητης βλάβης, η έλλειψη πλήρους επιστημονικής βεβαιότητας δεν θα χρησιμοποιείται σαν δικαιολογία για την αναβολή της λήψης αποτελεσματικών μέτρων για να αποφευχθεί η υποβάθμιση του περιβάλλοντος.'

-προληπτική προσέγγιση ή αρχή της πρόληψης;

-ποιος φέρει το βάρος απόδειξης;

-πότε απειλείται 'σοβαρή ή αμετάκλητη βλάβη';

-*Southern Bluefin Tuna (Provisional Measures) Cases*(1999)

-αρχή και όχι κανόνας του διεθνούς δικαίου;

¹World Commission on Environment and Development, Report, *Our Common Future*, 1987.

3. Υποχρέωση ενημέρωσης

α. θεμελίωση:

- Διατησία της Λίμνης Lanoux
- Η Αρχή 19 της Διακήρυξης του Ρίο
- Άρθρα 9–13 ILC's 2001 Articles on Transboundary Harm
- περιφερειακές συνθήκες

β. ενημέρωση και διαβούλευση:

- Η Αρχή 19 της Διακήρυξης του Ρίο:
Τα κράτη θα παρέχουν προηγούμενη και έγκαιρη ειδοποίηση και τις σχετικές πληροφορίες στα κράτη τα οποία πιθανώς θα επηρεαστούν από δραστηριότητες οι οποίες μπορεί να έχουν δυσμενείς διασυνοριακές επιπτώσεις και θα διαβουλεύονται με τα κράτη αυτά σε πρώιμο στάδιο και με καλή πίστη.
- διαρκής υποχρέωση. ενημέρωση και του κοινού

γ. άμεση ενημέρωση σε κατάσταση επείγοντος:

- Η Αρχή 18 της Διακήρυξης του Ρίο
- Άρθρο 17 ILC's 2001 Articles on Transboundary Harm
- εφαρμόζεται πάντοτε για μόλυνση του θαλασσίου περιβάλλοντος, διαρροή ραδιενέργειας, μόλυνση διεθνών ποταμών

Γ. Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή

1.Εισαγωγή

1. Ατμοσφαιρική Ρύπανση

Η Σύμβαση για τη διασυνοριακή μεταφορά της ρύπανσης της ατμόσφαιρας σε μεγάλη απόσταση

-με πρωτοβουλία της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη του Ο.Η.Ε. Γενεύη 1979 (σε ισχύ το 1983) σήμερα έχει 51 κράτη μέλη (ΕΕ και κράτη μέλη).

-Ατμοσφαιρική ρύπανση: η άμεση ή έμμεση εισαγωγή από τον άνθρωπο στην ατμόσφαιρα ουσιών ή ενέργειας που ασκούν δυσμενείς επιδράσεις τέτοιας φύσης ώστε να θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του ανθρώπου, να βλάπτουν τους βιολογικούς πόρους, τα οικοσυστήματα και τα υλικά αγαθά και να προσβάλλουν ή βλάπτουν την αναψυχή και τις άλλες νόμιμες χρήσεις του περιβάλλοντος. [Άρθρο 1(α)]

-Διασυνοριακή μεταφορά ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλες αποστάσεις: η ρύπανση της ατμόσφαιρας της οποίας η φυσική προέλευση περιλαμβάνεται ολικά ή μερικά σε περιοχή που ανήκει στην εθνική δικαιοδοσία ενός κράτους και προκαλεί δυσμενείς συνέπειες σε περιοχή που ανήκει στη δικαιοδοσία άλλου κράτους σε τέτοια απόσταση που δεν είναι γενικά δυνατή η διάκριση προέλευσης από μία ή πολλές πηγές εκπομπής. [Άρθρο 1(β)]

-Η Σύμβαση δεν περιέχει συγκεκριμένες υποχρεώσεις: 'κάθε συμβαλλόμενο μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να αναπτύξει την καλύτερη πολιτική και στρατηγική καθώς και συστήματα διαχείρισης της ποιότητας της ατμόσφαιρας και μέτρα ελέγχου' αλλά λαμβάνοντας υπόψη το κόστος και την αποτελεσματικότητα των μέτρων επανόρθωσης, την ισόρροπη ανάπτυξη και κάνοντας χρήση της καλύτερης διαθέσιμης τεχνολογίας που είναι οικονομικά εφικτή. [Άρθρο 6]

- ειδοποίηση και συνεργασία:

-τα μέρη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες πάνω στις πολιτικές τους και θα εξετάζουν τις πολιτικές που ακολουθούν, τις επιστημονικές δραστηριότητες και τα τεχνικά μέτρα. [Άρθρα 3,4]

-υποχρέωση για διαβουλεύσεις μόνο:

- i. σε περίπτωση διεξαγωγής ή προγραμματισμού με ουσιώδη συμβολή στη διασυνοριακή μεταφορά ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλη απόσταση
- ii. με τα μέλη τα οποία πραγματικά επηρεάστηκαν από τη διασυνοριακή μεταφορά της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλη απόσταση ή τα οποία είναι βάσιμα εκτεθειμένα σε κίνδυνο τέτοιας ρύπανσης.
- iii. μετά από αίτηση [Άρθρο 5]

-υποχρεωτική ανταλλαγή πληροφοριών για τις μείζονες μεταβολές στις εθνικές πολιτικές και στη βιομηχανική ανάπτυξη γενικά, και τις δυνατές συνέπειές τους που θα ήταν δυνατό να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στη διασυνοριακή ατμοσφαιρική ρύπανση σε μεγάλες αποστάσεις [Άρθρο 8 (β)]

-Πρωτόκολλο (SO₂) για μείωση των εκπομπών θείου ή των διασυνοριακών ροών τους (Ελσίνκι, 1987),

Πρωτόκολλο (NO_x) για τον έλεγχο των εκπομπών οξειδίων του αζώτου ή των διασυνοριακών ροών τους (Σόφια, 1991),

Πρωτόκολλο II (SO₂) για την περαιτέρω μείωση των εκπομπών θείου ή των διασυνοριακών ροών τους (Όσλο, 1998)

3. Προστασία της Στοιβάδας του Όζοντος

Η Σύμβαση για την Προστασία της Στοιβάδας του Όζοντος (Βιέννη, 1985)

Οι κύριες υποχρεώσεις των μερών:

α. λήψη μέτρων:...τα Μέρη σύμφωνα με τα μέσα που διαθέτουν και τις δυνατότητές τους... θα υιοθετήσουν κατάλληλα νομοθετικά ή διοικητικά μέτρα και θα συνεργαστούν εναρμονίζοντας κατάλληλες πολιτικές για τον έλεγχο, περιορισμό, μείωση ή πρόληψη ανθρώπινων δραστηριοτήτων υπό τη δικαιοδοσία ή έλεγχό τους -εάν ανακαλυφθεί ότι οι δραστηριότητες αυτές έχουν ή είναι δυνατό να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν από τη μεταβολή ή πιθανή μεταβολή της στοιβάδας του όζοντος. [Άρθρο 2 (2β)]

β. συνεργασία: ...τα Μέρη σύμφωνα με τα μέσα που διαθέτουν και τις δυνατότητές τους... θα συνεργαστούν δια συστηματικής παρατήρησης, έρευνας και ανταλλαγής πληροφοριών ώστε να κατανοήσουν καλύτερα και να εκτιμήσουν τις επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στη στοιβάδα του όζοντος και τις επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία κα, το περιβάλλον που προκαλούνται από μεταβολές της στοιβάδας του όζοντος.

Η Σύμβαση δεν περιέχει παρά ελάχιστες συγκεκριμένες υποχρεώσεις.

Πρωτόκολλο για τις Ουσίες που καταστρέφουν τη Στοιβάδα του Όζοντος (Μόντρεαλ, 1987)

α. αντικείμενο: η μείωση της παραγωγής και κατανάλωσης του ουσιών οι οποίες καταστρέφουν τη στοιβάδα του όζοντος (ozone depleting substances - ODS).

Στόχος ήταν η μείωση των συγκεντρώσεων των ουσιών αυτών στην ατμόσφαιρα και, άρα, η προστασία της στοιβάδας του όζοντος.

β. κύρια υποχρέωση των μερών η εφαρμογή συγκεκριμένων περιορισμών, και με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, στην **παραγωγή** και **κατανάλωση** των ODS.

γ. διάκριση ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών:

-διαφορετικά χρονοδιαγράμματα

-προώθηση εναλλακτικής τεχνολογίας υπό ευνοϊκούς όρους στα αναπτυσσόμενα κράτη.

-προϋπόθεση για τη λήψη μέτρων εκ μέρους των αναπτυσσόμενων.

-σύσταση ειδικού πολυμερούς ταμείου

δ. περιορισμοί στο εμπόριο με μη Μέρη

ε. μηχανισμός συμμόρφωσης:

στ. Η ετήσια Συνάντηση των Μερών

4. Κλιματική Αλλαγή

4.1 Η Σύμβαση –Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική αλλαγή

α. υποχρεώσεις των μερών:

- εθνικά προγράμματα για τον περιορισμό των εκπομπών των αερίων,
- σταθεροποίηση των εκπομπών αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου στα επίπεδα του 1990, μέχρι το 2000 (τα ανεπτυγμένα κράτη),
- τακτικές εκθέσεις,
- ετήσιες συναντήσεις

β. διάκριση ανάμεσα στα ανεπτυγμένα και τα αναπτυσσόμενα κράτη

κράτη του Παραρτήματος Ι: τα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ, τα κράτη μέλη της ΕΕ και κράτη με οικονομίες σε μεταβατικό στάδιο προς την οικονομία της αγοράς.-
Παράρτημα ΙΙ: τα μέρη του Παραρτήματος Ι που είναι μέλη του ΟΟΣΑ, αλλά όχι με μεταβατική οικονομία.

4.2 Το Πρωτόκολλο του Κιότο

- αρχική περίοδος ισχύος τα έτη 2008-2012
- δεύτερη περίοδος ισχύος τα έτη 2012-2020, Τροποποίηση της Ντόχα (2012).

α. υποχρεώσεις των κρατών μερών του Παραρτήματος Ι [Άρθρο 2 (1)]:

- βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε αντίστοιχους τομείς της εθνικής οικονομίας·
- προστασία και ενίσχυση των καταβοθρών και των αποθεμάτων των αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και δεν ελέγχονται από το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ,
- προώθηση, έρευνα, ανάπτυξη και αύξηση της χρήσης νέων και ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, τεχνολογίες δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και προηγμένων και καινοτόμων αξιόπιστων τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον...·
- μέτρα για τον περιορισμό και/ ή τη μείωση των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και δεν ελέγχονται από το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ στον τομέα των μεταφορών

-να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με ανάλογες πολιτικές και μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης τρόπων βελτίωσης της συγκρισιμότητας, της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητάς τους.

β. ποσοτικοποιημένες υποχρεώσεις των κρατών μερών του Παραρτήματος I [Άρθρο 3 (1)]:

-οι συνολικές τους ανθρωπογενείς εκπομπές των αναφερόμενων στο Παράρτημα Α αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου,²εκφραζόμενες σε ισοδύναμες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, δεν υπερβαίνουν τις αντιστοίχως καταλογισθείσες σε αυτά ποσότητες,

-οι οποίες υπολογίζονται σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει για τους ποσοτικοποιημένους περιορισμούς και μειώσεις των εκπομπών ως αναφέρονται στο Παράρτημα Β

-με στόχο τη μείωση τουλάχιστον κατά 5% των συνολικών εκπομπών των αερίων αυτών συγκριτικά προς το 1990 κατά την περίοδο 2008 - 2012.

γ. Ετήσιες απογραφές και εθνικές εκθέσεις [Άρθρα 7 +8] :

-ετήσια απογραφή των ανθρωπογενών εκπομπών από πηγές και των απορροφήσεων από καταβόθρες δέσμευσης των αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και δεν ελέγχονται από το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ,

-εθνική έκθεση, που υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 12 της Σύμβασης,

-Οι πληροφορίες που υποβάλλονται θα επιθεωρούνται από ομάδες ειδικών επιθεωρητών σύμφωνα με τις αντίστοιχες αποφάσεις της διάσκεψης των Μερών

-Επιπλέον, οι πληροφορίες που υποβάλλονται από κάθε Μέρος του Παραρτήματος I επιθεωρούνται στο πλαίσιο της επιθεώρησης των εκθέσεων.

-Η διάσκεψη των Μερών με την υποστήριξη του Επικουρικού Φορέα για την Εφαρμογή και του Επικουρικού Οργάνου Επιστημονικών και Τεχνολογικών Συμβουλών εξετάζει: τις πληροφορίες που υποβάλλονται από τα Μέρη δυνάμει του άρθρου 7 και τις εκθέσεις των ομάδων επιθεώρησης

²Παράρτημα Α

Τομείς/κατηγορίες πηγών: Χρήση καυσίμων, Ενεργειακές βιομηχανίες, Διαφεύγουσες εκπομπές από καύσιμα, Στερεά καύσιμα, Πετρέλαιο και φυσικό αέριο,

δ. Οι μηχανισμοί ευελιξίας

i. ο μηχανισμός της από κοινού εφαρμογής (άρθρο 6)

-κάθε Μέρος του Παραρτήματος I δύναται να μεταφέρει σε, ή να αποκτήσει από, άλλο Μέρος, μονάδες μείωσης εκπομπών προκύπτουσες από έργα που αποσκοπούν στη μείωση των ανθρωπογενών εκπομπών από πηγές εκπομπής ή στην ενίσχυση των ανθρωπογενών απορροφήσεων από καταβόθρες δέσμευσης των αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου.

-Αλλά η απόκτηση μονάδων μείωσης εκπομπών είναι συμπληρωματική ως προς την ανάληψη εγχωρίων δράσεων.

ii. Ο μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης του Άρθρου 12:

-Τα Μέρη που δεν περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I επωφελούνται από έργα που σχετίζονται με έργα που οδηγούν σε πιστοποιημένες μειώσεις εκπομπών ενώ τα Μέρη που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I μπορούν να αξιοποιούν τις πιστοποιημένες μειώσεις εκπομπών που προκύπτουν από ανάλογα έργα προκειμένου να συμβάλλουν στη συμμόρφωση με μέρος των ποσοτικοποιημένων υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει όσον αφορά στον περιορισμό και στη μείωση των εκπομπών.

iii. η εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών του Άρθρου 17:

-Η διάσκεψη των Μερών θα ορίζει τις αντίστοιχες αρχές, πρακτικές διαδικασίες, κανόνες και κατευθυντήριες οδηγίες, ιδιαίτερα όσον αφορά στη διακρίβωση, στην αναφορά και στη δυνατότητα υπολογισμού για την εμπορία των εκπομπών.

-Τα Μέρη του Παραρτήματος Β έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στην εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών προκειμένου να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που ανέλαβαν δυνάμει του άρθρου 3 του Πρωτοκόλλου.

-Οιαδήποτε ανάλογη εμπορία θα είναι συμπληρωματική προς τις εγχώριες δράσεις.

4.3 Η Συμφωνία των Παρισίων

α. Η 21^η Διάσκεψη των Μερών (COP-21, 21st Conference of Parties), Παρίσι, Δεκέμβριος 2015.

β. οι εθνικά καθορισμένες προθέσεις συνεισφοράς

γ. Η ΕΕ υπέβαλε μια συνολική πρόταση με στόχο μείωσης τουλάχιστον κατά 40% (σε σχέση με τις εκπομπές του 1990) έως το 2030 του συνόλου των ευρωπαϊκών εγχώριων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

δ. Η συμφωνία της 12ης Δεκεμβρίου 2015:

i. στόχος: να συγκρατηθεί η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη *αρκετά κάτω* από 2 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και προσπάθειες για τον περιορισμό της σε 1,5 °C

ii. εθνικά καθορισμένες προθέσεις συνεισφοράς κάθε 5 χρόνια

iii. δημοσιοποίηση της προόδου υλοποίησης των στόχων (διαφάνεια)

iv. χρηματοδότηση για το κλίμα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Η Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη

The United Nations Conference on Environment and Development,
Having met at Rio de Janeiro from 3 to 14 June 1992,
Reaffirming the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, adopted at Stockholm on 16 June 1972, a/ and seeking to build upon it,
With the goal of establishing a new and equitable global partnership through the creation of new levels of cooperation among States, key sectors of societies and people,
Working towards international agreements which respect the interests of all and protect the integrity of the global environmental and developmental system,
Recognizing the integral and interdependent nature of the Earth, our home,
Proclaims that:

Principle 1

Human beings are at the centre of concerns for sustainable development. They are entitled to a healthy and productive life in harmony with nature.

Principle 2

States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and developmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction.

Principle 3

The right to development must be fulfilled so as to equitably meet developmental and environmental needs of present and future generations.

Principle 4

In order to achieve sustainable development, environmental protection shall constitute an integral part of the development process and cannot be considered in isolation from it.

Principle 5

All States and all people shall cooperate in the essential task of eradicating poverty as an indispensable requirement for sustainable development, in order to decrease the disparities in standards of living and better meet the needs of the majority of the people of the world.

Principle 6

The special situation and needs of developing countries, particularly the least developed and those most environmentally vulnerable, shall be given special priority. International actions in the field of environment and development should also address the interests and needs of all countries.

Principle 7

States shall cooperate in a spirit of global partnership to conserve, protect and restore the health and integrity of the Earth's ecosystem. In view of the different contributions to global environmental degradation, States have common but differentiated responsibilities. The developed countries acknowledge the responsibility that they bear in the international pursuit of sustainable development in view of the pressures their societies place on the global environment and of the technologies and financial resources they command.

Principle 8

To achieve sustainable development and a higher quality of life for all people, States should reduce and eliminate unsustainable patterns of production and consumption and promote appropriate demographic policies.

Principle 9

States should cooperate to strengthen endogenous capacity-building for sustainable development by improving scientific understanding through exchanges of scientific and technological knowledge, and by enhancing the development, adaptation, diffusion and transfer of technologies, including new and innovative technologies.

Principle 10

Environmental issues are best handled with the participation of all concerned citizens, at the relevant level. At the national level, each individual shall have appropriate access to information concerning the environment that is held by public authorities, including information on hazardous materials and activities in their communities, and the opportunity to participate in decision-making processes. States shall facilitate and encourage public awareness and participation by making information widely available. Effective access to judicial and administrative proceedings, including redress and remedy, shall be provided.

Principle 11

States shall enact effective environmental legislation. Environmental standards, management objectives and priorities should reflect the environmental and developmental context to which they apply. Standards applied by some countries may be inappropriate and of unwarranted economic and social cost to other countries, in particular developing countries.

Principle 12

States should cooperate to promote a supportive and open international economic system that would lead to economic growth and sustainable development in all countries, to better address the problems of environmental degradation. Trade policy measures for environmental purposes should not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on international trade. Unilateral actions to deal with environmental challenges outside the jurisdiction of the importing country should be avoided. Environmental measures addressing transboundary or global environmental problems should, as far as possible, be based on an international consensus.

Principle 13

States shall develop national law regarding liability and compensation for the victims of pollution and other environmental damage. States shall also cooperate in an expeditious and more determined manner to develop further international law regarding liability and compensation for adverse effects of environmental damage caused by activities within their jurisdiction or control to areas beyond their jurisdiction.

Principle 14

States should effectively cooperate to discourage or prevent the relocation and transfer to other States of any activities and substances that cause severe environmental degradation or are found to be harmful to human health.

Principle 15

In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities. Where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty shall not be used as a reason for postponing cost-effective measures to prevent environmental degradation.

Principle 16

National authorities should endeavour to promote the internalization of environmental costs and the use of economic instruments, taking into account the approach that the polluter should, in principle, bear the cost of pollution, with due regard to the public interest and without distorting international trade and investment.

Principle 17

Environmental impact assessment, as a national instrument, shall be undertaken for proposed activities that are likely to have a significant adverse impact on the environment and are subject to a decision of a competent national authority.

Principle 18

States shall immediately notify other States of any natural disasters or other emergencies that are likely to produce sudden harmful effects on the environment of those States. Every effort shall be made by the international community to help States so afflicted.

Principle 19

States shall provide prior and timely notification and relevant information to potentially affected States on activities that may have a significant adverse transboundary environmental effect and shall consult with those States at an early stage and in good faith.

Principle 20

Women have a vital role in environmental management and development. Their full participation is therefore essential to achieve sustainable development.

Principle 21

The creativity, ideals and courage of the youth of the world should be mobilized to forge a global partnership in order to achieve sustainable development and ensure a better future for all.

Principle 22

Indigenous people and their communities and other local communities have a vital role in environmental management and development because of their knowledge and traditional practices. States should recognize and duly support their identity, culture and interests and enable their effective participation in the achievement of sustainable development.

Principle 23

The environment and natural resources of people under oppression, domination and occupation shall be protected.

Principle 24

Warfare is inherently destructive of sustainable development. States shall therefore respect international law providing protection for the environment in times of armed conflict and cooperate in its further development, as necessary.

Principle 25

Peace, development and environmental protection are interdependent and indivisible.

Principle 26

States shall resolve all their environmental disputes peacefully and by appropriate means in accordance with the Charter of the United Nations.

Principle 27

States and people shall cooperate in good faith and in a spirit of partnership in the fulfilment of the principles embodied in this Declaration and in the further development of international law in the field of sustainable development.

**2. Case Concerning *Pulp Mills on the River Uruguay,*
Argentina v Uruguay,
Merits, ICJ Reports 2010, p. 14
Summary of the Judgment of 20 April 2010**

Environmental Impact Assessment (paras. 203-219)

The Court notes that in order for the Parties properly to comply with their obligations under Article 41 (a) and (b) of the 1975 Statute, they must, for the purposes of protecting and preserving the aquatic environment with respect to activities which may be liable to cause transboundary harm, carry out an environmental impact assessment. As the Court has observed in the case concerning the Dispute Regarding Navigational and Related Rights,

“there are situations in which the parties’ intent upon conclusion of the treaty was, or may be presumed to have been, to give the terms used – or some of them – a meaning or content capable of evolving, not one fixed once and for all, so as to make allowance for, among other things, developments in international law” (Dispute Regarding Navigational and Related Rights (Costa Rica v. Nicaragua), Judgment of 13 July 2009, para. 64).

In this sense, the obligation to protect and preserve, under Article 41 (a) of the Statute, has to be interpreted in accordance with a practice, which in recent years has gained so much acceptance

among States that it may now be considered a requirement under general international law to undertake an environmental impact assessment where there is a risk that the proposed industrial activity may have a significant adverse impact in a transboundary context, in particular, on a shared resource. Moreover, due diligence, and the duty of vigilance and prevention which it implies, would not be considered to have been exercised, if a party planning works liable to affect the régime of the river or the quality of its waters did not undertake an environmental impact assessment on the potential effects of such works.

The Court observes that neither the 1975 Statute nor general international law specify the scope and content of an environmental impact assessment. It points out moreover that Argentina and Uruguay are not parties to the Espoo Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context. Finally, the Court notes that the other instrument to which Argentina refers in support of its arguments, namely, the UNEP Goals and Principles, is not binding on the Parties, but, as guidelines issued by an international technical body, has to be taken into account by each Party in accordance with Article 41 (a) in adopting measures within its domestic regulatory framework. Moreover, this instrument provides only that the “environmental effects in an EIA should be assessed with a degree of detail commensurate with their likely environmental significance” (Principle 5) without giving any indication of minimum core components of the assessment. Consequently, it is the view of the Court that it is for each State to determine in its domestic legislation or in the authorization process for the project, the specific content of the environmental impact assessment required in each case, having regard to the nature and magnitude of the proposed development and its likely adverse impact on the environment as well as to the need to exercise due diligence in conducting such an assessment. The Court also considers that an environmental impact assessment must be conducted prior to the implementation of a project. Moreover, once operations have started and, where necessary, throughout the life of the project, continuous monitoring of its effects on the environment shall be undertaken.

Next, the Court deals with the specific points in dispute with regard to the role of this type of assessment in the fulfilment of the substantive obligations of the Parties, that is to say, first, whether such an assessment should have, as a matter of method, necessarily considered possible alternative sites, taking into account the receiving capacity of the river in the area where the plant was to be built and, secondly, whether the populations likely to be affected, in this case both the Uruguayan and Argentine riparian populations, should have, or have in fact, been consulted in the context of the environmental impact assessment.

The siting of the Orion (Botnia) mill at Fray Bentos (paras. 207-214)

Regarding the question of whether Uruguay failed to exercise due diligence in conducting the environmental impact assessment, particularly with respect to the choice of the location of the plant, the Court notes that under UNEP Principle 4 (c), an environmental impact assessment should include, at a minimum, “[a] description of practical alternatives, as appropriate”. It is also to be recalled that Uruguay has repeatedly indicated that the suitability of the Fray Bentos location was comprehensively assessed and that other possible sites were considered. The Court further notes that the IFC’s Final Cumulative Impact Study of September 2006 (hereinafter “CIS”) shows that in 2003 Botnia evaluated four locations in total at La Paloma, at Paso de los Toros, at Nueva Palmira, and at Fray Bentos, before choosing Fray Bentos. The evaluations concluded that the limited amount of fresh water in La Paloma and its importance as a habitat for birds rendered it unsuitable, while for Nueva Palmira its consideration was discouraged by its proximity to residential, recreational, and culturally important areas, and with respect to Paso de los Toros insufficient flow of water during the dry season and potential conflict with competing water uses, as well as a lack of infrastructure, led to its exclusion. Consequently, the Court is not convinced by Argentina’s argument that an assessment of possible sites was not carried out prior to the determination of the final site.

The Court further notes that any decision on the actual location of such a plant along the River Uruguay should take into account the capacity of the waters of the river to receive, dilute and disperse discharges of effluent from a plant of this nature and scale.

The Court sees no need to go into a detailed examination of the scientific and technical validity of the different kinds of modelling, calibration and validation undertaken by the Parties to characterize the rate and direction of flow of the waters of the river in the relevant area. The Court notes however that both Parties agree that reverse flows occur frequently and that phenomena of low flow and stagnation may be observed in the concerned area, but that they disagree on the implications of this for the discharges from the Orion (Botnia) mill into this area of the river.

The Court considers that in establishing its water quality standards in accordance with Articles 36 and 56 of the 1975 Statute, CARU must have taken into account the receiving capacity and sensitivity of the waters of the river, including in the areas of the river adjacent to Fray Bentos. Consequently, in so far as it is not established that the discharges of effluent of the Orion (Botnia) mill have exceeded the limits set by those standards, in terms of the level of concentrations, the Court finds itself unable to conclude that Uruguay has violated its obligations under the 1975 Statute.

3. Certain activities carried out by Nicaragua in the Border Area (Costa Rica v. Nicaragua)
and
Construction of a Road in Costa Rica along the San Juan River (Nicaragua v. Costa Rica)
Summary of the Judgment of 16 December 2015

(a) The alleged breach of the obligation to carry out an environmental impact assessment (paras. 101-105)

The Court starts by addressing Costa Rica's contention that Nicaragua breached its obligation to conduct an environmental impact assessment.

After recalling its conclusion in the case concerning Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay), namely that "it may now be considered a requirement under general international law to undertake an environmental impact assessment where there is a risk that the proposed industrial activity may have a significant adverse impact in a transboundary context, in particular, on a shared resource" (I.C.J. Reports 2010 (I), p. 83, para. 204), the Court explains that, even though that statement referred to industrial activities, the underlying principle applies generally to proposed activities which may have a significant adverse impact in a transboundary context. Thus, to fulfil its obligation to exercise due diligence in preventing significant transboundary environmental harm, a State must, before embarking on an activity having the potential adversely to affect the environment of another State, ascertain if there is a risk of significant transboundary harm, which would trigger the requirement to carry out an environmental impact assessment.

The Court recalls that determination of the content of the environmental impact assessment should be made in light of the specific circumstances of each case. If the environmental impact assessment confirms that there is a risk of significant transboundary harm, the State planning to undertake the activity is required, in conformity with its due diligence obligation, to notify and consult in good faith with the potentially affected State, where that is necessary to determine the appropriate measures to prevent or mitigate that risk.

The Court notes that, in the present case, the principal risk cited by Costa Rica was the potential adverse impact of those dredging activities on the flow of the Colorado River, which could also adversely affect Costa Rica's wetland.

Having examined the evidence in the case file, including the reports submitted and testimony given by experts called by both Parties, the Court finds that the dredging programme planned in 2006 was not such as to give rise to a risk of significant transboundary harm, either with respect to the flow of the Colorado River or to Costa Rica's wetland. In light of the absence of risk of significant transboundary harm, Nicaragua was not required to carry out an environmental impact assessment.

(b) The alleged breach of an obligation to notify and consult (paras. 106-111)

The Court then turns to Costa Rica's allegation that Nicaragua has breached an obligation to notify and consult with it, both under general international law and pursuant to a number of instruments, namely the 1858 Treaty, the Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, signed at Ramsar on 2 February 1971 (hereinafter the "Ramsar Convention"), and the Convention for the Conservation of Biodiversity and Protection of Priority Wildlife Areas in Central America.

The Court observes that, contrary to what Nicaragua contends, the fact that the 1858 Treaty may contain limited obligations concerning notification or consultation in

specific situations does not exclude any other procedural obligations with regard to transboundary harm which may exist in treaty or customary international law. In any event, the Court finds that, since Nicaragua was not under an international obligation to carry out an environmental impact assessment in light of the absence of risk of significant transboundary harm, it was not required to notify, or consult with, Costa Rica.

IV. ISSUES IN THE NICARAGUA V. COSTA RICA CASE (PARAS. 145-228)

1. The alleged breach of the obligation to carry out an environmental impact assessment (paras. 146-162)

The Court turns first to Nicaragua's claim that Costa Rica breached its obligation under general international law to assess the environmental impact of the construction of the road before commencing it, particularly in view of the road's length and location.

The Court recalls that a State's obligation to exercise due diligence in preventing significant transboundary harm requires that State to ascertain whether there is a risk of significant transboundary harm prior to undertaking an activity having the potential adversely to affect the environment of another State. If that is the case, the State concerned must conduct an environmental impact assessment. The obligation in question rests on the State pursuing the activity. Accordingly, in the present case, it fell on Costa Rica, not on Nicaragua, to assess the existence of a risk of significant transboundary harm prior to the construction of the road, on the basis of an objective evaluation of all the relevant circumstances.

The Court notes that, in the oral proceedings, counsel for Costa Rica stated that a preliminary assessment of the risk posed by the road project had been undertaken when the decision to build the road was made. The Court observes that to conduct a preliminary assessment of the risk posed by an activity is one of the ways in which a State can ascertain whether the proposed activity carries a risk of significant transboundary harm. It considers, however, that Costa Rica has not adduced any evidence that it actually carried out such a preliminary assessment.

The Court points out that, in evaluating whether, as of the end of 2010, the construction of the road posed a risk of significant transboundary harm, it will have regard to the nature and magnitude of the project and the context in which it was to be carried out. Given that the scale of the road project was substantial, and given the planned location of the road along the San Juan River and the geographic conditions of the river basin where the road was to be situated (and in particular because it would pass through a wetland of international importance in Costa Rican territory and be located in close proximity to another protected wetland situated in Nicaraguan territory), the Court finds that the construction of the road by Costa Rica carried a risk of significant transboundary harm. Therefore, the threshold for triggering the obligation to evaluate the environmental impact of the road project was met.

The Court then turns to the question of whether Costa Rica was exempted from its obligation to evaluate the environmental impact of the road project because of an emergency. First, the Court recalls its holding that "it is for each State to determine in its domestic legislation or in the authorization process for the project, the specific content of the environmental impact assessment required in each case", having regard to various factors (*Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay)*, Judgment, I.C.J. Reports 2010 (I), p. 83, para. 205). The Court observes that this reference to domestic law does not relate to the question of whether an environmental impact assessment should be undertaken. Thus, the fact that there may be an

emergency exemption under Costa Rican law does not affect Costa Rica's obligation under international law to carry out an environmental impact assessment.

Secondly, independently of the question whether or not an emergency could exempt a State from its obligation under international law to carry out an environmental impact assessment, or defer the execution of this obligation until the emergency has ceased, the Court considers that, in the circumstances of this case, Costa Rica has not shown the existence of an emergency that justified constructing the road without undertaking an environmental impact assessment.

Given this finding, the Court does not need to decide whether there is an emergency exemption from the obligation to carry out an environmental impact assessment in cases where there is a risk of significant transboundary harm.

It follows that Costa Rica was under an obligation to conduct an environmental impact assessment prior to commencement of the construction works.

Turning next to the question of whether Costa Rica complied with its obligation to carry out an environmental impact assessment, the Court notes that Costa Rica produced several studies, including an Environmental Management Plan for the road in April 2012, an Environmental Diagnostic Assessment in November 2013, and a follow-up study thereto in January 2015. These studies assessed the adverse effects that had already been caused by the construction of the road on the environment and suggested steps to prevent or reduce them.

The Court recalls that, in its Judgment in the Pulp Mills case, it held that the obligation to carry out an environmental impact assessment is a continuous one, and that monitoring of the project's effects on the environment shall be undertaken, where necessary, throughout the life of the project (I.C.J. Reports 2010 (I), pp. 83-84, para. 205). Nevertheless, the obligation to conduct an environmental impact assessment requires an *ex ante* evaluation of the risk of significant transboundary harm, and thus "an environmental impact assessment must be conducted prior to the implementation of a project" (*ibid.*, p. 83, para. 205). In the present case, Costa Rica was under an obligation to carry out such an assessment prior to commencing the construction of the road, to ensure that the design and execution of the project would minimize the risk of significant transboundary harm. In contrast, Costa Rica's Environmental Diagnostic Assessment and its other studies were *post hoc* assessments of the environmental impact of the stretches of the road that had already been built. These studies did not evaluate the risk of future harm. The Court notes moreover that the Environmental Diagnostic Assessment was carried out approximately three years into the road's construction.

For the foregoing reasons, the Court concludes that Costa Rica has not complied with its obligation under general international law to carry out an environmental impact assessment concerning the construction of the road.

3. The alleged breach of an obligation to notify and consult (paras. 165-172)

The Court then turns to Nicaragua's contention that Costa Rica breached its obligation to notify, and consult with, Nicaragua in relation to the construction works. Nicaragua founds the existence of such obligation on three grounds, namely, customary international law, the 1858 Treaty, and the Ramsar Convention.

The Court first of all reiterates its conclusion that, if the environmental impact assessment confirms that there is a risk of significant transboundary harm, a State planning an activity that carries such a risk is required, in order to fulfil its obligation to exercise due diligence in preventing significant transboundary harm, to notify, and consult with, the potentially affected State in good faith, where that is necessary to determine the appropriate measures to prevent or mitigate that risk. It notes, however,

that the duty to notify and consult does not call for examination by the Court in the present case, since it has established that Costa Rica has not complied with its obligation under general international law to perform an environmental impact assessment prior to the construction of the road.

As regards the 1858 Treaty, the Court recalls its finding in the 2009 Judgment that Nicaragua's obligation to notify Costa Rica under the said Treaty arises, amongst other factors, by virtue of Costa Rica's rights of navigation on the river, which is part of Nicaragua's territory. In contrast, the 1858 Treaty does not grant Nicaragua any rights on Costa Rica's territory, where the road is located. Therefore, no obligation to notify Nicaragua with respect to measures undertaken on Costa Rica's territory arises. The Court concludes that the 1858 Treaty did not impose on Costa Rica an obligation to notify Nicaragua of the construction of the road.

Regarding the Ramsar Convention, the Court is of the view that Nicaragua has not shown that, by constructing the road, Costa Rica has changed or was likely to change the ecological character of the wetland situated in its territory. Moreover, contrary to Nicaragua's contention, on 28 February 2012 Costa Rica notified the Ramsar Secretariat about the stretch of the road that passes through the Humedal Caribe Noreste. Therefore, the Court concludes that Nicaragua has not shown that Costa Rica breached Article 3, paragraph 2, of the Ramsar Convention. As regards Article 5 of the Convention, the Court finds that this provision creates no obligation for Costa Rica to consult with Nicaragua concerning a particular project it is undertaking, in this case the construction of the road.

In conclusion, the Court finds that Costa Rica failed to comply with its obligation to evaluate the environmental impact of the construction of the road. Costa Rica remains under an obligation to prepare an appropriate environmental impact assessment for any further works on the road or in the area adjoining the San Juan River, should they carry a risk of significant transboundary harm. Costa Rica accepts that it is under such an obligation. There is no reason to suppose that it will not take note of the reasoning and conclusions in this Judgment as it conducts any future development in the area, including further construction works on the road. The Court also notes Nicaragua's commitment, made in the course of the oral proceedings, that it will co-operate with Costa Rica in assessing the impact of such works on the river. In this connection, the Court considers that, if the circumstances so require, Costa Rica will have to consult in good faith with Nicaragua, which is sovereign over the San Juan River, to determine the appropriate measures to prevent significant transboundary harm or minimize the risk thereof.

4. Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo Convention)

Article 1

DEFINITIONS

For the purposes of this Convention,

- (i) "Parties" means, unless the text otherwise indicates, the Contracting Parties to this Convention;
- (ii) "Party of origin" means the Contracting Party or Parties to this Convention under whose jurisdiction a proposed activity is envisaged to take place;
- (iii) "Affected Party" means the Contracting Party or Parties to this Convention likely to be affected by the transboundary impact of a proposed activity;
- (iv) "Concerned Parties" means the Party of origin and the affected Party of an environmental impact assessment pursuant to this Convention;
- (v) "Proposed activity" means any activity or any major change to an activity subject to a decision of a competent authority in accordance with an applicable national procedure;
- (vi) "Environmental impact assessment" means a national procedure for evaluating the likely impact of a proposed activity on the environment;
- (vii) "Impact" means any effect caused by a proposed activity on the environment including human health and safety, flora, fauna, soil, air, water, climate, landscape and historical monuments or other physical structures or the interaction among these factors; it also includes effects on cultural heritage or socio-economic conditions resulting from alterations to those factors;
- (viii) "Transboundary impact" means any impact, not exclusively of a global nature, within an area under the jurisdiction of a Party caused by a proposed activity the physical origin of which is situated wholly or in part within the area under the jurisdiction of another Party;
- (ix) "Competent authority" means the national authority or authorities designated by a Party as responsible for performing the tasks covered by this Convention and/or the authority or authorities entrusted by a Party with decision-making powers regarding a proposed activity;
- (x) "The Public" means one or more natural or legal persons and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups.

Article 2

GENERAL PROVISIONS

1. The Parties shall, either individually or jointly, take all appropriate and effective measures to prevent, reduce and control significant adverse transboundary environmental impact from proposed activities.
2. Each Party shall take the necessary legal, administrative or other measures to implement the provisions of this Convention, including, with respect to proposed activities listed in Appendix I that are likely to cause significant adverse transboundary impact, the establishment of an environmental impact assessment procedure that permits public participation and preparation of the environmental impact assessment documentation described in appendix II.
3. The Party of origin shall ensure that in accordance with the provisions of this Convention an environmental impact assessment is undertaken prior to a decision to authorize or undertake a proposed activity listed in Appendix I that is likely to cause a significant adverse transboundary impact.

4. The Party of origin shall, consistent with the provisions of this Convention, ensure that affected Parties are notified of a proposed activity listed in Appendix I that is likely to cause a significant adverse transboundary impact.
5. Concerned Parties shall, at the initiative of any such Party, enter into discussions on whether one or more proposed activities not listed in Appendix I is or are likely to cause a significant adverse transboundary impact and thus should be treated as if it or they were so listed. Where those Parties so agree, the activity or activities shall be thus treated. General guidance for identifying criteria to determine significant adverse impact is set forth in Appendix III.
6. The Party of origin shall provide, in accordance with the provisions of this Convention, an opportunity to the public in the areas likely to be affected to participate in relevant environmental impact assessment procedures regarding proposed activities and shall ensure that the opportunity provided to the public of the affected Party is equivalent to that provided to the public of the Party of origin.
7. Environmental impact assessments as required by this Convention shall, as a minimum requirement, be undertaken at the project level of the proposed activity. To the extent appropriate, the Parties shall endeavour to apply the principles of environmental impact assessment to policies, plans and programmes.
8. The provisions of this Convention shall not affect the right of Parties to implement national laws, regulations, administrative provisions or accepted legal practices protecting information the supply of which would be prejudicial to industrial and commercial secrecy or national security.
9. The provisions of this Convention shall not affect the right of particular Parties to implement, by bilateral or multilateral agreement where appropriate, more stringent measures than those of this Convention.
10. The provisions of this Convention shall not prejudice any obligations of the Parties under international law with regard to activities having or likely to have a transboundary impact.
11. If the Party of origin intends to carry out a procedure for the purposes of determining the content of the environmental impact assessment documentation, the affected Party should to the extent appropriate be given the opportunity to participate in this procedure.

Article 3 **NOTIFICATION**

1. For a proposed activity listed in Appendix I that is likely to cause a significant adverse transboundary impact, the Party of origin shall, for the purposes of ensuring adequate and effective consultations under Article 5, notify any Party which it considers may be an affected Party as early as possible and no later than when informing its own public about that proposed activity.
2. This notification shall contain, *inter alia*:
 - (a) Information on the proposed activity, including any available information on its possible transboundary impact;
 - (b) The nature of the possible decision; and
 - (c) An indication of a reasonable time within which a response under paragraph 3 of this Article is required, taking into account the nature of the proposed activity; and may include the information set out in paragraph 5 of this Article.
3. The affected Party shall respond to the Party of origin within the time specified in the notification, acknowledging receipt of the notification, and shall indicate whether it intends to participate in the environmental impact assessment procedure.

4. If the affected Party indicates that it does not intend to participate in the environmental impact assessment procedure, or if it does not respond within the time specified in the notification, the provisions in paragraphs 5, 6, 7 and 8 of this Article and in Articles 4 to 7 will not apply. In such circumstances the right of a Party of origin to determine whether to carry out an environmental impact assessment on the basis of its national law and practice is not prejudiced.

5. Upon receipt of a response from the affected Party indicating its desire to participate in the environmental impact assessment procedure, the Party of origin shall, if it has not already done so, provide to the affected Party:

(a) Relevant information regarding the environmental impact assessment procedure, including an indication of the time schedule for transmittal of comments; and

(b) Relevant information on the proposed activity and its possible significant adverse transboundary impact.

6. An affected Party shall, at the request of the Party of origin, provide the latter with reasonably obtainable information relating to the potentially affected environment under the jurisdiction of the affected Party, where such information is necessary for the preparation of the environmental impact assessment documentation. The information shall be furnished promptly and, as appropriate, through a joint body where one exists.

7. When a Party considers that it would be affected by a significant adverse transboundary impact of a proposed activity listed in Appendix I, and when no notification has taken place in accordance with paragraph 1 of this Article, the concerned Parties shall, at the request of the affected Party, exchange sufficient information for the purposes of holding discussions on whether there is likely to be a significant adverse transboundary impact. If those Parties agree that there is likely to be a significant adverse transboundary impact, the provisions of this Convention shall apply accordingly. If those Parties cannot agree whether there is likely to be a significant adverse transboundary impact, any such Party may submit that question to an inquiry commission in accordance with the provisions of Appendix IV to advise on the likelihood of significant adverse transboundary impact, unless they agree on another method of settling this question.

8. The concerned Parties shall ensure that the public of the affected Party in the areas likely to be affected be informed of, and be provided with possibilities for making comments or objections on, the proposed activity, and for the transmittal of these comments or objections to the competent authority of the Party of origin, either directly to this authority or, where appropriate, through the Party of origin.

Article 4

PREPARATION OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT DOCUMENTATION

1. The environmental impact assessment documentation to be submitted to the competent authority of the Party of origin shall contain, as a minimum, the information described in Appendix II.

2. The Party of origin shall furnish the affected Party, as appropriate through a joint body where one exists, with the environmental impact assessment documentation. The concerned Parties shall arrange for distribution of the documentation to the authorities and the public of the affected Party in the areas likely to be affected and for the submission of comments to the competent authority of the Party of origin, either directly to this authority or, where appropriate, through the Party of origin within a reasonable time before the final decision is taken on the proposed activity.

Article 5
**CONSULTATIONS ON THE BASIS OF THE ENVIRONMENTAL
IMPACT ASSESSMENT DOCUMENTATION**

The Party of origin shall, after completion of the environmental impact assessment documentation, without undue delay enter into consultations with the affected Party concerning, *inter alia*, the potential transboundary impact of the proposed activity and measures to reduce or eliminate its impact. Consultations may relate to:

- (a) Possible alternatives to the proposed activity, including the no-action alternative and possible measures to mitigate significant adverse transboundary impact and to monitor the effects of such measures at the expense of the Party of origin;
- (b) Other forms of possible mutual assistance in reducing any significant adverse transboundary impact of the proposed activity; and
- (c) Any other appropriate matters relating to the proposed activity.

The Parties shall agree, at the commencement of such consultations, on a reasonable time-frame for the duration of the consultation period. Any such consultations may be conducted through an appropriate joint body, where one exists.

Article 6
FINAL DECISION

1. The Parties shall ensure that, in the final decision on the proposed activity, due account is taken of the outcome of the environmental impact assessment, including the environmental impact assessment documentation, as well as the comments thereon received pursuant to Article 3, paragraph 8 and Article 4, paragraph 2, and the outcome of the consultations as referred to in Article 5.

2. The Party of origin shall provide to the affected Party the final decision on the proposed activity along with the reasons and considerations on which it was based.

3. If additional information on the significant transboundary impact of a proposed activity, which was not available at the time a decision was made with respect to that activity and which could have materially affected the decision, becomes available to a concerned Party before work on that activity commences, that Party shall immediately inform the other concerned Party or Parties. If one of the concerned Parties so requests, consultations shall be held as to whether the decision needs to be revised.

Article 7
POST-PROJECT ANALYSIS

1. The concerned Parties, at the request of any such Party, shall determine whether, and if so to what extent, a post-project analysis shall be carried out, taking into account the likely significant adverse transboundary impact of the activity for which an environmental impact assessment has been undertaken pursuant to this Convention. Any post-project analysis undertaken shall include, in particular, the surveillance of the activity and the determination of any adverse transboundary impact. Such surveillance and determination may be undertaken with a view to achieving the objectives listed in Appendix V.

2. When, as a result of post-project analysis, the Party of origin or the affected Party has reasonable grounds for concluding that there is a significant adverse transboundary impact or factors have been discovered which may result in such an impact, it shall immediately inform the other Party. The concerned Parties shall then consult on necessary measures to reduce or eliminate the impact.

APPENDIX I

LIST OF ACTIVITIES

1. Crude oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquefaction of 500 metric tons or more of coal or bituminous shale per day.
2. (a) Thermal power stations and other combustion installations with a heat output of 300 megawatts or more, and
(b) Nuclear power stations and other nuclear reactors, including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors 1/ (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials, whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load).
3. (a) Installations for the reprocessing of irradiated nuclear fuel;
(b) Installations designed:
 - For the production or enrichment of nuclear fuel;
 - For the processing of irradiated nuclear fuel or high-level radioactive waste;
 - For the final disposal of irradiated nuclear fuel;
 - Solely for the final disposal of radioactive waste; or
 - Solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels or radioactive waste in a different site than the production site.
4. Major installations for the initial smelting of cast iron and steel and for the production of non-ferrous metals.
5. Installations for the extraction of asbestos and for the processing and transformation of asbestos and products containing asbestos: for asbestos-cement products, with an annual production of more than 20,000 metric tons finished product; for friction material, with an annual production of more than 50 metric tons finished product; and for other asbestos utilization of more than 200 metric tons per year.
6. Integrated chemical installations.
7. (a) Construction of motorways, express roads 2/ and lines for long-distance railway traffic and of airports 3/ with a basic runway length of 2,100 metres or more;
(b) Construction of a new road of four or more lanes, or realignment and/or widening of an existing road of two lanes or less so as to provide four or more lanes, where such new road, or realigned and/or widened section of road, would be 10 km or more in a continuous length.
8. Large-diameter pipelines for the transport of oil, gas or chemicals.
9. Trading ports and also inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1,350 metric tons.
10. (a) Waste-disposal installations for the incineration, chemical treatment or landfill of toxic and dangerous wastes;
(b) Waste-disposal installations for the incineration or chemical treatment of non-hazardous waste with a capacity exceeding 100 metric tons per day.
11. Large dams and reservoirs.
12. Groundwater abstraction activities or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water to be abstracted or recharged amounts to 10 million cubic metres or more.
13. Pulp, paper and board manufacturing of 200 air-dried metric tons or more per day.
14. Major quarries, mining, on-site extraction and processing of metal ores or coal.
15. Offshore hydrocarbon production. Extraction of petroleum and natural gas for commercial purposes where the amount extracted exceeds 500 metric tons/day in the case of petroleum and 500 000 cubic metres/day in the case of gas.

16. Major storage facilities for petroleum, petrochemical and chemical products.
 17. Deforestation of large areas.
 18. (a) Works for the transfer of water resources between river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100 million cubic metres/year; and
(b) In all other cases, works for the transfer of water resources between river basins where the multi-annual average flow of the basin of abstraction exceeds 2 000 million cubic metres/year and where the amount of water transferred exceeds 5 per cent of this flow.
- In both cases transfers of piped drinking water are excluded.
19. Waste-water treatment plants with a capacity exceeding 150 000 population equivalent.
 20. Installations for the intensive rearing of poultry or pigs with more than:
 - 85 000 places for broilers;
 - 60 000 places for hens;
 - 3 000 places for production pigs (over 30 kg); or
 - 900 places for sows.
 21. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km.
 22. Major installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms).

APPENDIX II

CONTENT OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT DOCUMENTATION

Information to be included in the environmental impact assessment documentation shall, as a minimum, contain, in accordance with [Article 4](#):

- (a) A description of the proposed activity and its purpose;
- (b) A description, where appropriate, of reasonable alternatives (for example, locational or technological) to the proposed activity and also the no-action alternative;
- (c) A description of the environment likely to be significantly affected by the proposed activity and its alternatives;
- (d) A description of the potential environmental impact of the proposed activity and its alternatives and an estimation of its significance;
- (e) A description of mitigation measures to keep adverse environmental impact to a minimum;
- (f) An explicit indication of predictive methods and underlying assumptions as well as the relevant environmental data used;
- (g) An identification of gaps in knowledge and uncertainties encountered in compiling the required information;
- (h) Where appropriate, an outline for monitoring and management programmes and any plans for post-project analysis; and
- (i) A non-technical summary including a visual presentation as appropriate (maps, graphs, etc.).

APPENDIX III

GENERAL CRITERIA TO ASSIST IN THE DETERMINATION OF THE ENVIRONMENTAL SIGNIFICANCE OF ACTIVITIES NOT LISTED IN APPENDIX I

1. In considering proposed activities to which [Article 2](#), paragraph 5, applies, the concerned Parties may consider whether the activity is likely to have a significant adverse transboundary impact in particular by virtue of one or more of the following criteria:

(a) *Size*: proposed activities which are large for the type of the activity;

(b) *Location*: proposed activities which are located in or close to an area of special environmental sensitivity or importance (such as wetlands designated under the Ramsar Convention, national parks, nature reserves, sites of special scientific interest, or sites of archaeological, cultural or historical importance); also, proposed activities in locations where the characteristics of proposed development would be likely to have significant effects on the population;

(c) *Effects*: proposed activities with particularly complex and potentially adverse effects, including those giving rise to serious effects on humans or on valued species or organisms, those which threaten the existing or potential use of an affected area and those causing additional loading which cannot be sustained by the carrying capacity of the environment.

2. The concerned Parties shall consider for this purpose proposed activities which are located close to an international frontier as well as more remote proposed activities which could give rise to significant transboundary effects far removed from the site of development.

5. ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ

ΟΡΙΣΜΟΙ Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της συνθήκης αυτής δίνονται οι εξής ορισμοί:

(α) "Ατμοσφαιρική ρύπανση" είναι η άμεση η έμμεση εισαγωγή από τον άνθρωπο στην ατμόσφαιρα ουσιών ή ενέργειας που ασκούν δυσμενείς επιδράσεις τέτοιας φύσης ώστε να θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του ανθρώπου να βλάπτουν τους βιολογικούς πόρους τα οικοσυστήματα και τα υλικά αγαθά και να προσβάλλουν ή βλάπτουν την αναψυχή και τις άλλες νόμιμες χρήσεις του περιβάλλοντος. Η έκφραση Ατμοσφαιρικοί Ρύποι έχει την ίδια έννοια. (β) "Διασυνοριακή μεταφορά ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλες αποστάσεις" είναι η ρύπανση της ατμόσφαιρας της οποίας η φυσική προέλευση περιλαμβάνεται ολικά ή μερικά σε περιοχή που ανήκει στην εθνική δικαιοδοσία ενός κράτους και προκαλεί δυσμενείς συνέπειες σε περιοχή που ανήκει στη δικαιοδοσία άλλου κράτους σε τέτοια απόσταση που δεν είναι γενικά δυνατή η διάκριση προέλευσης από μία ή πολλές πηγές εκπομπής.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ Άρθρο 2

Τα συμβαλλόμενα μέρη, λαμβάνοντας κατάλληλα υπόψη τα γεγονότα και προβλήματα που προέκυψαν, είναι αποφασισμένα να προστατεύσουν τον άνθρωπο και το περιβάλλον τους από την ατμοσφαιρική ρύπανση και να προσπαθήσουν να περιορίσουν την ατμοσφαιρική ρύπανση και, στο μέτρο του δυνατού, να μειώσουν βαθμιαία και να προλάβουν την ατμοσφαιρική ρύπανση συμπεριλαμβανομένης και της διασυνοριακής μεταφοράς της σε μεγάλες αποστάσεις.

Άρθρο 3

Τα συμβαλλόμενα μέλη, στα πλαίσια αυτής της σύμβασης και με ανταλλαγή πληροφοριών διαβουλεύσεων, έρευνας και συνεχούς παρακολούθησης θα καταρτίζουν χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση πολιτικές και στρατηγικές που θα τους χρησιμεύσουν στην καταπολέμηση των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων, λαμβάνοντας υπόψη τις προσπάθειες που έχουν ήδη αναληφθεί σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 4

Τα συμβαλλόμενα μέρη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες πάνω στις πολιτικές τους και θα εξετάζουν τις πολιτικές που ακολουθούν, τις επιστημονικές δραστηριότητες και τα τεχνικά μέτρα που αποβλέπουν στην καταπολέμηση κατά το δυνατό της εκπομπής ρύπων με δυσμενή επίδραση στην ατμόσφαιρα, και ως εκ τούτου να συνεισφέρουν στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης συμπεριλαμβανομένης και της διασυνοριακής μεταφοράς της σε μεγάλες αποστάσεις.

Άρθρο 5

Σε περίπτωση διεξαγωγής ή προγραμματισμού δραστηριοτήτων με ουσιώδη συμβολή στη διασυνοριακή μεταφορά ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλη απόσταση θα διεξάγονται, σε πρώτο στάδιο, διαβουλεύσεις μετά από αίτηση μεταξύ αφενός μεν

του Μέλους ή των Μελών τα οποία πραγματικά επηρεάστηκαν από τη διασυνοριακή μεταφορά της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλη απόσταση ή τα οποία είναι βάσιμα εκτεθειμένα σε κίνδυνο τέτοιας ρύπανσης και αφετέρου του μέλους ή των μελών στο έδαφος και στα πλαίσια της δικαιοδοσίας του οποίου δημιουργείται ή θα είναι δυνατό να δημιουργηθεί τέτοια ρύπανση.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΕΡΑ Άρθρο 6

Λαμβάνοντας υπόψη τα άρθρα 2 έως 5, τις συνεχιζόμενες έρευνες, την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεχή παρακολούθηση και τα αποτελέσματά τους, το κόστος και την αποτελεσματικότητα τοπικών και άλλων μέτρων επανόρθωσης με σκοπό την αντιμετώπιση της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, ειδικότερα εκείνης που προέρχεται από νέες ή τροποποιημένες εγκαταστάσεις, κάθε συμβαλλόμενο μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να αναπτύξει την καλύτερη πολιτική και στρατηγική καθώς και συστήματα διαχείρισης της ποιότητας της ατμόσφαιρας και σαν τμήμα τους μέτρα ελέγχου εναρμονιζόμενα με την ισόρροπη ανάπτυξη κάνοντας ειδικότερα χρήση της καλύτερης διαθέσιμης τεχνολογίας που είναι οικονομικά εφικτή καθώς και αυτής με χαμηλά ή χωρίς κατάλοιπα.

ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ Άρθρο 7

Τα συμβαλλόμενα μέλη ανάλογα με τις ανάγκες τους θα αρχίσουν τη συνεργασία για τη διεξαγωγή των ερευνών ή και για την ανάπτυξη στους παρακάτω τομείς: (α) Υπάρχουσες και προτεινόμενες τεχνολογίες για τη μείωση των εκπομπών θειούχων ενώσεων και άλλων κύριων ατμοσφαιρικών ρύπων στους οποίους θα συμπεριλαμβάνεται και η τεχνική και οικονομική δυνατότητα καθώς και οι περιβαλλοντικές συνέπειες. (β) Χρήση επιστημονικών οργάνων και άλλων τεχνικών μεθόδων για τη συνεχή παρακολούθηση και μέτρηση των ρυθμών εκπομπής και συγκέντρωσης στον αέρα ατμοσφαιρικών ρύπων. (γ) Βελτιωμένα ομοιώματα για καλύτερη κατανόηση της διασυνοριακής μεταφοράς των ατμοσφαιρικών ρύπων σε μεγάλες αποστάσεις. (δ) Επιδράσεις των θειούχων ενώσεων και άλλων κύριων ρύπων του αέρα στην υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων και της γεωργίας, δασοπονίας, υλικών, υδάτινων και άλλων οικοσυστημάτων καθώς και της ορατότητας με σκοπό τον καθορισμό σε επιστημονική βάση των σχέσεων δόσεων αποτελεσμάτων με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος. (ε) Οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική εκτίμηση των εναλλακτικών μέτρων για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της διασυνοριακής μεταφοράς της ρύπανσης σε μεγάλες αποστάσεις. (στ) Κατάρτιση εκπαιδευτικών και μετεκπαιδευτικών προγραμμάτων που σχετίζονται με θέματα ρύπανσης περιβάλλοντος από θειούχες ενώσεις και άλλους κύριους ρύπους της ατμόσφαιρας.

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ Άρθρο 8

Τα συμβαλλόμενα μέρη στα πλαίσια του Εκτελεστικού Οργάνου που αναφέρεται στο άρθρο 10 και διμερώς, θα ανταλλάσσουν, προς το κοινό συμφέρον τους, διαθέσιμες πληροφορίες:

(α) για στοιχεία σχετικά με εκπομπές καθοριστέας περιοδικότητας συμφωνηθέντων ατμοσφαιρικών ρύπων αρχίζοντας με το διοξείδιο του θείου που προέρχεται από καννάβους συμφωνηθέντος μεγέθους. Επίσης για στοιχεία ροής συμφωνηθέντων ρύπων του αέρα

αρχίζοντας με το διοξείδιο του θείου που τέμνουν εγκάρσια τα εθνικά σύνορα, σε αποστάσεις και χρονικές περιόδους που επίσης θα καθορισθούν, (β) για τις μείζονες μεταβολές στις εθνικές πολιτικές και στη βιομηχανική ανάπτυξη γενικά, και τις δυνατές συνέπειές τους που θα ήταν δυνατό να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στη διασυνοριακή ατμοσφαιρική ρύπανση σε μεγάλες αποστάσεις, (γ) για τεχνολογίες ελέγχου και μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που επιδρούν τη διασυνοριακή ατμοσφαιρική ρύπανση σε μεγάλες αποστάσεις, (δ) για το προβλεπόμενο κόστος ελέγχου εκπομπής των Θειούχων ενώσεων και άλλων κύριων ρύπων του αέρα σε εθνική κλίμακα, (ε) για μετεωρολογικά και φυσικοχημικά στοιχεία σχετικά με τα φαινόμενα που απαντώνται κατά τη μεταφορά, (στ) για φυσικοχημικά και βιολογικά στοιχεία σχετικά με τις επιπτώσεις της διασυνοριακής μεταφοράς της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε μεγάλες αποστάσεις και την έκταση της ζημιάς που σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά μπορεί να αποδοθεί στη διασυνοριακή μεταφορά ρύπανσης της ατμόσφαιρας σε μεγάλες αποστάσεις, (ζ) για την εθνική υπό - περιφερειακή και περιφερειακή πολιτική και στρατηγική ελέγχου των θειούχων ενώσεων και άλλων κύριων ρύπων της ατμόσφαιρας.